

SØNDAG

MØRKE SKYGGER: Ope landskap- ope sinn, er Austrheim kommune i Nord-Hordaland sitt motto. Mottoet kom før sitkaen vokste seg stor og mørk. Sitkamotstanderne Jan Nordø og Arne Lerøy mener trærne ødelegger for andre arter, og for utsikten mot havet.

en av 80-tallet, hadde de utsikt rett ut mot Nordsjøen. Nå ser de snart bare en mørk granskog på holmen i vannet utenfor eiendommen.

Hadde trærne blitt hugget, hadde de fått utsikten tilbake. Men trærne står på naboens tomt. Og han vil ikke hugge.

GULLGRUVE: – Planting av trær på områder som ikke brukes til andre formål, er det beste vi kan gjøre for klimaet. Her er sitka den tresorten som har best effekt. Den binder CO2 bedre enn all annen type skog, sier tidligere stortingsrepresentant og landbruksminister for Høyre, Johan C. Løken.

I dag er han styreleder i Det Norske Skogselskap. Allerede for 25 år siden fremmet han forslag i Stortinget om skogplanting som klimatilak. Siden det har han jobbet aktivt også for at utenlandske tresorter skal kunne brukes i Norge. Han viser også til beregninger skogselskapet har fått gjennomført som viser at sitka er svært lønnsomt.

– Skogreisning med sitka er mer lønnsomt enn oljeutvinning. Det gir større avkastning enn noen andre planter i Norge, sier Johan C. Løken.

– Jeg tror hensynet til økonomi og næringsutvikling ligger bak skogintressenes kamp for treplanting som klimatilak. Hadde tilhengerne av skogplanting vært oppriktig engasjert i klima og natur, ville de også ha innsett at vern av skog er et bedre klimatilak, sier Trude Myhre, skogbiolog og rådgiver i WWF.

«Pøbler» kaller hun de fremmede treslagene. Og sitkagranen kaller hun en «pøbelgran».

De fremmede treslagene sprer seg uten kontroll. Der de vokser, dør annen vegetasjon ut. WWF mener de er en fare for artsmangfoldet. De ser heller ikke på skogplanting som et godt klimatilak. Hugging og nyplanting bidrar tvert imot til å øke drivhuseffekten, hevder hun.

– Her hjemme ser man-ge ut til å ha glemt at hele poenget med å redde klimaet er å bevare naturen, sier Trude Myhre.

– Det bør bli forbudt å plante sitkagran og andre utenlandske tresorter i Norge. Det bør i alle fall ikke gis støtte til utplanting av flere fremmede arter i naturen, sier leder i Naturvernforbundet, Lars Haltbrekken.

Skogplanting brukes som en unnskyldning for å slippe å redusere CO2 utslipp andre steder, mener forbundet.

KONFLIKT: Da Stortinget ble enig om en Klimamelding gjennom et bredt forlik i Stortinget i 2008, kom planting av ny skog inn som ett av flere tiltak for reduksjon av CO2, mye takket være et langvarig arbeid fra skognæringen.

Nå skal myndighetene lage en strategi for hvordan dette arbeidet skal gjøres.

Da Miljødirektoratet, Statens landbruksforvaltning og Norsk institutt for skog- og landskap i en rapport i høst antydte at planting av utenlandske tresorter også var et aktuelt klimatilak, skapte det rabalder.

Både miljøorganisasjoner, friluftsganisasjoner, og reiselivsaktører mener «pøbeltrær» allerede skaper nok problemer i norsk natur.

Nå er det Regjeringen Solberg som må bestemme om «klimatreplanting» også innebærer utenlandske sorter, og om myndighetene i tillegg skal gi pengestøtte til slik utplanting.

Johan C. Løken i Det norske Skogselskapet.

VIL PLANTE: På et område på fastlandet, litt lenger inn i Austrheim kommune, har den unge skogsentreprenøren Tomas Lerøy planer om å etablere et plantefelt med sitka.

Får han lov til det, kan han forvente å ta ut gevinst om 50 år. Planter han vanlig gran, vil ikke trærne bli ferdig for hugst før om minst 70 år.

– Folk misforstår. Jeg er uenig i at sitkaen er en trussel. Vi benytter arealene så dårlig her på Vestlandet. Jeg vil plante skog på et område som likevel ikke brukes til noe. Vi må skille mellom de trærne som skygger for utsikten for folk, og sitka som plantes innenfor et avgrenset område, sier Thomas Lerøy.

Etter en ny forskrift under naturmangfoldsloven, som kom i fjor, må alle som vil plante utenlandske treslag søke fylkesmannen om tillatelse. Lerøys søknad har ligget lenge hos miljø- og klimaavdelingen hos Fylkesmannen i Hordaland. Seksjonsleder Stein Byrkjeland innrømmer at det er en vanskelig sak.

– I dag ser naturen i Austrheim mer ut som British Columbia, der sitkaen kommer fra, enn som det åpne kystlyngheiområdet vi en gang hadde. Samtidig vokser sitkaen fort og gir godt trevirke hvis vekstforholdene er gode, sier han.

Gir de den unge skogsentreprenøren lov til å plante trærne, vil det skape uro i et område hvor det i dag er svært delte meninger som de fremmedartede trærne.

Det er også en vurdering de må gjøre når de tar sin beslutning.

Naturvernforbundet har allerede varslet omkamp om han får ja.

SORT VEGG: Trond Ove Lerøy, nabo Arne Lerøy og leder i Naturvernforbundet i Nord-Hordaland, Jan Nordø, viser oss veien over lyngheiene.

– Her klippet jeg ned rundt 200 skudd med hagesaks for noen dager siden, forteller Arne Lerøy. Han er onkel til Thomas, og synes konflikten er vanskelig.

– Det er mange hensyn å ta. Noen lever jo av skogen. Det må vi også tenke på, sier han.